

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za en mesec 1 gl. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 299.

V Ljubljani, v ponedeljek 31. decembra 1888.

Letnik XVI.

Vabilo na naročbo.

Ob nastopu novega leta prosimo vse dosedanje prijatelje našega lista, da nam ostanejo zvesti še nadalje in nam pridobivajo tudi novih moči, v duševnem kakor gmotnem oziru.

Naš list je zadnji čas vsestransko vrlo napredoval ter sega v vedno širše narodne kroge, kar nam daje prepričanje, da je hodil pravo pot, ko se je potegoval za blaginje nam milega naroda na versko-narodni podlagi.

Skrb nam bode, da list spopolnimo vedno bolj in bolj, kar bomo tem preje dosegli, čem več delavnih prijateljev se nas oklene pri požrtvovalnem delovanju. Kar nam je bilo vodilo do zdaj, bode nam tudi zanaprej. Neustrašeno bomo hodili pot, označeno v besedah: **Vse za vero, dom in cesarja!**

Prizadevali si bomo, da se vrne krščanski duh naših pradedov v vse družbinske kroge; potegovali se bomo za pravice naroda, in še zlasti, da postane slovenščina povsod, kjer prebiva naš rod, v šoli in v uradu jednako-pravna z drugimi jeziki mogočne Avstrije.

Vnemali bomo Slovence k dosedanji zvestobi in udanosti do presvetlega vladarja in habsburške rodbine, ker le na tej podlagi more se vspeti k moči in slavi — dragi nam narod slovenski.

Dasi živo čutimo bremena slovenskega dnevnika — in posebno še konservativnega, vendarle smo za dobro reč, katero zastopamo, skušali storiti še več s tem, da smo minolo polletje razširili list z redno prilogo pod imenom

„DOMOLJUB“,

katero dobivajo vsi naročniki „Slovenca“ zastonj. To prilogo dajali bomo svojim naročnikom tudi to leto brezplačno, a naročnino prejemo tudi na samo prilogo — brez glavnega lista.

„SLOVENEK“,

edini katol.-konservativni slovenski dnevnik s prilogo „Domoljub“ vred

velja za Ljubljano pri opravništvu ali v „Katol. Bukvarni“ prejeman:

Za celo leto predplačan	12 gl.
„ pol leta	6 „
„ četrt leta	3 „
„ jeden mesec	1 „

Za pošiljanje na dom se račun 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejeman za vse avstrijske dežele pa velja:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

„DOMOLJUB“,

sam brez „Slovenca“ stoji do konca l. 1889. s poštnino vred, ali v Ljubljani na dom pošiljan le osemdeset novičev.

Naročnino na to prilogo prejema „Slovenčevo“ opravništvo in pa „Katol. Bukvarna“.

Vredništvo in opravništvo.

1789 do 1889.

△ „Vsa Evropa je v orožju, povsod so narodi oboroženi; vedno novo oboroževanje pa terja z naravno silo, da se konečno odloči, ker najbogatejši narod ne bo dolgo mogel prenašati vojaških bremen.“ Tako je govoril osiveli nemški strateg grof Moltke pričetkom ravno minolega leta. Tudi mnogi drugi politiški proroki so napovedovali narodom veliko hudoga. Hudo ni izostalo, vendar pa nas je Bog obvaroval najhujše nesreče: grozne vojske. Zato pa se novo leto po stari navadi pričinja s strahom, da nastane vihar s svinčenim dežjem.

Pod težo vedno rastočih vojaških bremen pa se vsakemu vsiljuje misel: boljši je konec s strahom kakor strah brez konca. Ta strah pa ne bo končan, akoravno bi bila Francija ali Rusija v

vojski pogažena. Zadnje vprašanje morala bode Evropa le z orožjem rešiti, vprašanje namreč, kako si bodo velesile razdelile zapuščino „bolnega moža“ ob Zlatem rogu.

In da Evropo stresa elektrika, da vsa družba še vré in šumi, vzrok je ta, ker še vedno ni končana francoska revolucija iz leta 1789.

Zgodovinska je resnica, da je v minolem stoletju ostala Evropa od Francije dobivala nagibe. Tudi nemške zmage niso premenile tega toka na socialno-političnem polju. Velika francoska revolucija ni si izbrala pravih sredstev, potomci revolucije pa so pomnožili in zboljšali orožje, taktiko svojo obrnili po razmerah in tako na tihem dosegli vspehe, o katerih se niti sanjalo ni Dantonu, Robespieru, Maratu in tovarišem. Teh vspehov pa bi si ne mogli tolmačiti, ko ne bi poznali časa in njegovih čudnih razmer.

Napoleonovo vladanje je bilo prekratko, da bi izruvalo vse revolucijske kalí; ker je bilo to vladanje prerrevolucijsko in pomešano s strupenimi snovmi, moglo je revolucijo le s pepelom pokriti, pod katerim je tlela žrjavica. Še slabša sredstva si je izbrala restavracija, poleg tega pa je Ludovik XVIII. sam stal z jedno nogo v močvirju, katero je hotel osušiti. Bourboni sploh niso spoznali zlá, ker so zunanje pojave revolucije zamenjavali z njenim bistvom in so se tolažili, da bodo z zadnjim kraljevim morilcem izbrisali tudi spomin na kraljevi umor. Louis Filip je skušal monarhijo rešiti s tem, da ji je vcepil revolucijskega cepiva proti republikanski kužni bolezni. Toda tudi julijsko kraljestvo je pobrala republikanska bolezen.

Revolucija smé praznovati stoletnico svoje zmage, ker vidimo, da se z letom 1889 še vedno širijo ideje velike francoske prekucije in da ginevajo krščanski svetovni nazori. Ideje prve revolucije niso z naskokom pridobile sveta, ker nauk z ognjem in mečem prvih grozovitežev je kmalu utihnil, ali kar se revoluciji ni posrečilo z naskokom, dosegla je po skrivnih potih v teku stoletja. Revolucija se je

LISTEK.

Sloga jači.

Slovenščina naša se je v zadnjih letih dobro ubrisala kakor pravo vino. V mnogih rečeh se že lepo vjemamo pisatelji; železna doslednost se pa v živem jeziku doseči ne dá. V nekaterih navadnih stvaréh bi se morebiti vendar dala dognati neka edinost, in v ta namen hočem priobčiti nekatere svete slovenskim pisateljem, vzlasti časnikarjem, toda brez učenega dokazovanja.

Pustimo pisavo Prešeren, slavnost Preširnova, ter pišimo pesnika, kakor se je sam pisal. Po vseh virih kaže se nam le Prešern, in preširni so tisti, kateri mu popravljajo lastno ime v Prešeren, Preširen ali celó v Preširn, češ, tak velikan, pa se še prav nisi pisati znal! Pisava Preširen je nastala vsled — jezikobrodja! Rački, Jagić, Miklošič držijo se vedno prejšnje pisave Prešern, poezije Prešernove.

Pustimo pisanje Jarnej, češ, iz Arno-ej, in pišimo Jernej (morda iz Irenej). Kadar čitam Jarnej, kardelo (čreda), zdi se mi, da dosledno pisati bi se moralo tudi smart in kárv!

Pustimo pisavo kaker in kamer in nikamer, ter

pišimo — brez poletnih mušic — praviloma kakor, kamor, nikamor, in tudi tako izrekujmo!

Pišimo, kakor smo pisali prej, težko in nizko, ne pa teško in nisko, kajti ni iz teh —, ampak iz teg —, težek ali težak, težka, težko, nizko; teško bi iz teh — tih bilo tolažno ali tolažljivo.

Kadar povrhu učimo ali le po časnikih, smé se pisati pouk in poučevati; kadar pa v šolah, pripravljani in temeljito, tedaj pa le podučujmo, kajti poduk (Unterricht) ima v sebi dokaj več nego pouk.

Jezilo me je pisanje: pri jeleni, kralji, na križi, na nebi, evetji, polji, in celó v dajavniku proti soglasji, k svarjenji! Pisati sem jel torej vzajemno s Hrvati široki glasnik v mestniku pri moških in srednjih na pr. pri jellenu, kralju, možu, na križu, polju, po svarjenju itd.

Žal mi je, da „Narod“ piše v sostavah zdaj večidel u —, „Katolik“ pa v —, dasiravno je razloček lahak in slovenščini lasten. Piši v —, kadar pomeni devanje v kako reč (ein, hinein) in navkviško (auf, hinauf, empor, nam. vz), u — pa, kadar pomeni kako odstranjenje ali sploh dovršeno dejanje (ab, ent, ver, zer). Vreži mi tri križee v palico — ureži mi kruha; vštej mu stari dolg — uštel sem se; za učitelja so ga vstavili — nabiro

so ustavili; konj se ustavi, ker ne more dalje; list se ustavi (ne vstavi) naročniku, dokler ne plača itd. (Janežič slovnica 1869 str. 151—153.)

Razkol je nastal pri glagolih II. vrste v deležniku trpno-preteklega časa, da so nekateri pisati jeli: dvignen, sklenen itd.; a iz dvigniti olikuje se po moji misli dosledno le dvignien — dvignjen, kakor hranien — hranjen. Po Dolenjskem izrekuje se po mnogih krajih razločno sklejen, povzdigjen, nagjenje nam. sklenjen, nagnjenje. Po staroslovenščini se kaže nosnik, a novoslovenščina ga nima. Kdor torej piše dvignen, obrnen, pisati mora pravilno dvignoti, obrnoti, obrnol, obrnovši, omolknoti, umeknovši, kar se glasi zeló neprijetno, nas loči od drugih Slovanov, zdi se mi premongolško!

Drugače je pri glagolih III. vrste, kjer se ne smé pisati poželjen, poželjenje, hrepenjenje, iz poželeti — poželjen itd. Hrvatje imajo v nedoločniku že vidjeti, željeti, odtod vidjen, željen.

Prisiljen zdi se mi v novoslovenščini druživnik: izbran je bil učiteljem nam. postavili so ga učitelja ali za učitelja, izbran je bil za župana. Razloček vidi se mi tudi med izpoved pa spoved (confessio), spovednik; zguba pa izguba; sostaviti (componere) pa sestaviti (de — ali disponere) itd.

v različnih podobah vtihotapila v kraljevske dvorane in beraške kočee ter je povsod zasejala rodovitne kalif. Kakor so sedaj stvari, praznovala bode Francija stoletnico „slavne“ revolucije in nehoté se bodo vdeležili te slavnosti tudi oni, ki najbolj ugovarjajo. Kaj pomaga ves ropot proti obliki, ako je njena vsebina že davno pridobila si veljavo in oblast.

Revolucija je postala velikanska reka, ki po stoterih odtokih in izlivih poplavlja ves svet, akoravno marsikateri niti ne sanja, da so ti valovi prišli v tok že za časa prve francoske revolucije. To dokazuje z izvrstnim peresom profesor na graškem vseučilišču dr. Weiss, ki primerja l. 1789 z letom 1889.

Naša izobražena družba stoji tako malo na krščanskem stališču, kakor voditelji francoske revolucije. Vse obožava in povečuje stari klasični vek. Grško in rimsko zgodovino pokvarjajo na vse načine, ker največje zločine opisujejo z najlepšimi barvami, vse slabosti in napake starih narodov oblačijo v prikupljivo pesniško obleko. Kakor je francoske revolucije omamila pravljiska zgodovina starih Grkov in politična slava bojevitih Rimljanov, tako je sedanji sebični rod v „boji za obstanek“ raztrgal staro plemenitaško, to je človeško pismo in išče časti v jednatenji z živaljo, ki je znamenje našega časa. Pogreznili smo se v propad norcev, ki živečim svojim vrstnikom postavljajo altarje in jim zažigajo kadilo. Sedanji rod Boga odstavlja in ljudi postavlja v nebesa. Kar sedaj vedno raste, je brutalnost, ki vse zá-se zahteva, kar zemlja ponuja, in se na drugo ne ozira.

Francoski girondisti so bili brezumni možje, ki so divje svoje nagone pokrivali z lepimi besedami; bili so divji ljudje, ki bi vsak trenotek glasovali za smrt svojih nasprotnikov. Ali ostalo jim je nekaj iz boljših časov, namreč odločnost, tudi umreti za svoje prepričanje. Bili so močni duhovi, ki so rušili pravni svetovni red in konečno pali kot žrtve še gršim ljudem. Prepevaje „Contre nous de la tyrannie le couteau sanglant est levé“ vračali so se po obsodbi v ječe, kjer so prebili zadnjo noč pred smrtjo.

In sedaj? Voditeljem revolucijskim ne preti bleđa smrt. Malo je treba poguma, da izpodé usmiljene sestre iz bolnišnic, kjer opravljajo dela krščanskega usmiljenja; malo je treba junaštva, da se oropajo javne blagajnice in denarji zavžijejo v mirnem zasobnem življenju. Ali bi sedanji junaki tudi peli ono koralno pesen francoskih krvoločnikov pred odhodom v privatno življenje? Ne, k večjemu bi požgali papirje, ki bi jim mogli dokazati goljufijo, rop in tatvino.

Kar je bilo za časa francoske revolucije „oropanje državne blagajnice“, pravi dr. Weiss, to je danes „napojnica“. Kar je bilo l. 1789 nepošteno in nečastno, je danes premišljeno in modro. Tovariš ne napade druga z nožem, marveč mu je v obraz prijazen in mu skrivaj meče polena pod noge. Ovađuštvo, to je guillotina sedanjega časa. Marat bi bil danes smešen, ker revolucija je danes humanna in pohlevnejša. V francoskem konventu očitalo so si stranke, da vladarju vsiljujejo

Poprašan nekaterikrat že, kako mislim o izrekovanju l na koncu: nesež, delaž — svetujem: Govorimo pravilno kakti na pismo (Slomšek)! Mladina se hitro navadi, beseda se lepše glasi, tujei nas lože razumejo, v slovesnem ali olikanem govoru je bolj dostojno, in navadila se bodo polagoma čiste izreke tudi — stara ušesa.

Kar sem časnikarjem vže leta 1865 svetoval, ponovim naj za prihodnje leto 1889, ker mi niso po godu opazke: Dalje prihodnjič, nadaljevanje ali konec pride ali prihodnjič itd. Namestu „dalje sledi, konec sledi“ obrnimo: „slédi dalje — konec“, brez naglaske na — i, v prav slovenskem pomenu: spüren, suchen, investigare. Ker je tedaj a) velevnik že po svojem bistvu prihodnjega pomena, ker se ima dejanje, ki ga veléva, še le zgoditi ali dopolniti; b) ker se nemški „man“ tolikrat lahko sloveni z drugo edinjo osebo; c) ker nam oblika 2. osebe služi tudi za 1. in 3., ondaj — o človek! bodisi katerikoli (jaz, ti ali on), slédi po pismu, po časniku ali po bukvah dalje, slédi konec kakor sledí pes zajca, in novičarji in časnikarji slovenski nikar se ne bojte pisati ali tiskati kadar koli je treba: „dalje — konec, dalje — konec slédi ali slédi dalje — konec!“ (Jezičnik III. str. 14—17.)

svoje varovance, repotresce. Bodimo odkritosrčni in priznajmo, da so tudi sedaj večinoma na krmilih možje liberalne barve, ki malo hoté vedeti o konservativnih načelih.

Koliko so upili po Evropi o krutosti Napoleona I., ki je razdeval kraljestva, grabil posestva, ter je delil svojim sorodnikom in ljubljencem! In kako delajo sedaj s postavnim redom brez revolucije? Ali sedaj nekatere države bolje spoštujejo zgodovinsko pravo kakor nekdanji jakobinci in sin velike revolucije?

Kaj pa sodijo nekatere vlade o cerkvi? Ne more škofov, ne obešajo duhovnikov na altarje, ker temu se ustavlja napredek, omika, prosveta; toda sumničijo jih in jim ovirajo delo dolžnosti. Za časa revolucije je bilo mnogo krvavih prič za staro vero; čudeži velikanskega boja v Vendeji, tirolski junaki in španjski srčni vojaki morejo nas vsaj nekoliko sprijazniti z grozovitostimi francoske revolucije. Kje pa sedaj najdemo one momente, ki bi mogli vzdržati dušno ravnotežje v sredi skritega boja med starim in modernim svetovnim nazorom?

Ideja leta 1789 je uničila načela krščanske etike, razrušila dušno ravnotežje odrešenega človeštva, zatrla versko zavest in svetu vzela najsvetejšo dedščino. V zraku visimo, prodreti ne moremo do jasnih višav niti se zjednačiti s temno zemljo.

Ne tajimo, da so še plemeniti in za vse dobro požrtvovalni možje in ženske, toda slojevi družbe so ostrupeni. Ne ogrevajo se več za velike vzore, živé le za sedanjost in iz materijalizma ne morejo se povspeti. Moderna inteligencija, vajena krtovega dela, skuša na mesto čestitljivih starinskih stavb, ki bi bile primerne tudi našim razmeram, postaviti zračne gradove in papirnate palače z različnimi arabeskami na pročeljih.

Voditelji francoske revolucije so bili slabi državniki; v Franciji ni vladala državniška modrost, marveč ostri stroj, guillotina. Pa ne tožimo preveč o tedanjem terorizmu, ker mi nismo mnogo boljši. Naši revolucijonarji ne zahtevajo, da se monarhije čez noč izpremené v rudeče republike, ne preganjajo javno Boga iz cerkvá, pač pa so zadovoljni, da izsesavajo narode, polagoma vlagajo temelj babilonskemu stolpu in so zadovoljni z mladino v ljudskih šolah.

Ali je dunajski kongres pospravil s pozorišča velike revolucije okajeno zidovje, osmojene tramove? Zgradili so z orožjem jez veliki reki revolucije, a reka je narasla in preplavila bregove, ker so navidezno povsod zamrla prava načela. Ali po tem ne smé Francija l. 1889 praznovati zmage ideje iz leta 1789? Ideje ni treba opisovati z besedo, ker jo je evropska politika dokazala v dejanji. Francoska revolucija ni še končana, le v drugi obliki se širi. Kdo naj tej ideji odkaže pravo strugo? Sedanji materijalizem, razkošje, pohlep? Ne, marveč le vekovita božja ideja, krščanska načela. In v tem smislu želimo vsem svojim čitateljem veselo novo leto.

Obresti v socijalnem oziru.

XIII.

Že kaka tri stoletja je Francoska celi Evropi v zgled in posnemo; kakor preobračajo Francozje kozle na socijalnem poprišču, tako bi jih radi tudi mi; se vé marsikaterega francoskega „salto mortale“ si mi, ker smo preokorni, še poskusiti ne upamo. Zato nam že naš namen zadostuje, ako si le francosko zgodovino ogledamo.

Ljudevit XIV. se je zvesto ravnal po načelu: l' état c' est moi. Doma je svojo mogočnost razvijal v orientalski mehkužnosti in potratljivosti, drugim državam nasproti pa v vednih vojskah. Ker davki niso zadostovali, so pa lihvarji prišli na pomoč. Plemstvo se je ravnalo po dvoru; živelo je razkošno in stiskalo podložnike. Da tudi hijerarhija ni bila na svojem mestu, nam pove beseda „galikanizem“. Ali lihvarji niso bili zadovoljni, da so imeli višje oblasti, dobiti so hoteli vse ljudstvo. Najeli so enciklopediste, da so pisali zoper vsako oblast in ljudstvu priporočali, naj se jarma otrese.

Ko bi bili višji stanovi odnehali od svojih dozdavnih pravic,¹⁾ ne bi bilo prevrata; ali na prihodnost niso utegnili misliti. Stiskano in zapeljano ljudstvo se je strašno maščevalo.

¹⁾ Ni ravno lahko določiti vzroke francoskega prevrata, in mi sodimo, da niso toliko vplivale „dozdavne pravice“ višjih stanov, kakor zloraba teh pravic. Te dozdavne pravice so bile po vsem Francoskem blizu ravno iste, vendar po nekaterih krajih ni tako divjala revolucija, ker stanovi niso v toliki meri zlorabili pravic.

Zgubljeni sin se je veselil, ko je dobil imetje v svoje roke ter se znebil očetove oblasti. A to veselje ni dolgo trajalo. Francosko ljudstvo se je tudi veselilo, ko se je prevrat začel, ker rešilo se je neprijetne oblasti. Jaz sem včasih mislil, da je bila francoska revolucija le nekaka bramba v silo, združena z maščevalno jezo, ko gleda človek le v namen in ne v sredstva, katera rabi. A zdaj se mi vse kaže v drugi luči. Enciklopedisti so se večidel vsi iz nič povzdignili v bogatine, revolucijski junaki so imeli vsi dosti denarja in assemblée constituante ni le odpravila obrtnih zadrug in proglasila vsega posestva za privatno last, ampak je tudi odpravila prejšnjo zakonito prepoved obresti jemati. Preslepljeno ljudstvo je morilo in se je morilo po volji kapitalistov za oderuštvo. Ravno taka je bila pri nas 1848. leta. Tlaka res ni bila več primerna in se je tudi načeloma, kakor je Helfert dokazal, odpravila že pred prevratom. Ljudstvo je mislilo, da se bojuje proti tlaki za svojo svobodo, a bojevalo se je za lihvarsko svobodo in svojo sužnjost.

Francoski državniki so trdili, da ima država vzvišeno nalogo, da ima le ona odločevati, kaj naj podložniki verujejo, kaj in kako naj se učé, a za navadne, gmotne stvari naj se država ne meni, tu naj imajo podložniki popolno svobodo. Le ko bi posestnik pod težo bremen omagal, naj se davkarja, sodnija in eksekutorji spravijo na noge, da dolžnika, kar je najprej in najtemeljiteje mogoče, preženó s posestva.

Kdo je posadil na prestol Napoleona I., Filipa Egalité, Napoleona III., in kdo jih je zopet s prestola pahnil? Denarni mogočniki, ki imajo v vednih premembah in vojskah največjo žetev. Priliko imajo namreč državi veliko denarja za dobre obresti izposoditi in ob enem priliko na borzi male kapitaliste obrati. Največ denarja je naloženega v javnih papirjih, s katerimi kupčuje borza. Veliki kapitalisti imajo mogočne zveze in precej zvedó za vsako nevarnost. V trenutku prodajo svoje papirje in kurz strašno pade. Veliki časniki, ki so vsi v njih službi, povekšujejo to nevarnost tako, da se čitateljem lasje ježé; vse hoče prodati svoje papirje in kurz pade morebiti v enem tednu za tretjino. Včasih pa tudi ni nikakoršne nevarnosti, jo pa zaradi borze napravijo dogovorjeni veliki kapitalisti in časniki. Kdaj da mine resnična ali izmišljena nevarnost, veliki kapitalisti zopet najprvo zvedó in nakupijo si papirja prav po ceni in kurz se v trenutku povzdigne; mali kapitalisti pa zdaj papirje, ki so je po ceni prodali, zopet drago kupujejo. To izsesavanje se ponavlja vedno v večji ali manjši meri. Borza ni drugzega kot hazardna igra, pri kateri veliki kapitalisti vedno dobivajo, ker so jim vse karte od spred in zad znane. In kdo daje zdaj Boulangerju milijone, ki je za agitacijo potrebuje, ako ne borzijanci, ki so se že republike in miru naveličali?

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. decembra.

Notranje dežele.

Istrijski zmerni Italijani postajajo zadnji čas mnogo prijaznejši nasproti svojim slovanskim sodeželanom. To je zasluga tudi z naše strani toplo priporočanega lista „Il Diritto Croato“, ki odločno pobija neopravičene napade italijanskega časopisja na slovanske Istrijane, in ker je pisan italijanski, tudi italijansko prebivalstvo seznanja z dejanskimi istrskimi razmerami.

Več levičarskih listov trdi, da bo *linškim škofom* imenovan sedanji rektor „Animae“ v Rimu, prelat dr. Doppelbauer, ki je bil več let tajnik škofa Rudigiera. Čudno je, da ravno levičarski listi dobivajo prvi poročila iz naučnega ministerstva.

Tudi *dunajskim vladnim krogom* je došla iz Peterburga vest, da so se zboljšale razmere mej ruskim carjem in princem Aleksandrom Battenberskim. Dostavilo pa se je dotičnemu poročilu, da se ti novi odnošaji nikakor ne nanašajo na politiko.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. je dné 25. t. m. izdal vsem škofom okrožnico „Exeunte jam anno“. Zahvaljuje se v njej Bogu za tolažila, koja mu je dala svečanost, ter izreka škofom in vernikom prisrčno zahvalo za izjave udanosti in ljubezni. Tem povodom je previdnost božja zopet oživila vero in mišljenje narodov. Papež opozoruje, da se je glavna njegova skrb vedno nanašala na načelne točke krščanske ljubezni. Ta okrožnica naj opozarja na dolžnosti krščanskega življenja, kajti vera je prazna brez krščanskih kreposti in del. Šege današnjih dni

(Dalje v prilogi.)

se žalibog oddaljujejo od evangelijskih načel. Smoter sedanjemu stoletju so materialne koristi, iz katerih izvirajo napuh, slabo časopisje in slabo gledišče, raznvrstne umetnosti, napačna pota pri pouku v šolah, materialistična in brezbožna načela, otemnenje pravih pravnih pojmov, motenje zasebnega in javnega življenja. Tudi socializem, nihilizem in komunizem so sadovi tega iz lahkonosti izvirajočega načela. Rešitev se mora iskati v krščanstvu: instaurare omnia in Christo. Papež potem priporoča, naj se splošnje zopet uvede krščansko življenje, ponižnost, zatajevanje samega sebe, udanost in junaško izvrševanje krepkosti. Konečno naglašajo, kako posebno potrebne so kreposti duhovščini, ter prosijo miru za človečanstvo, da bi se zopet vse povrnilo k miru in redu.

Včeraj se je otvorila *srbska* skupščina brez prestolnega govora. Verifikacijski odsek je zavrgel pet radikalnih mandatov. Kralj je imenoval trinajst kraljevskih komisarjev, ki bodo v skupščini zastopali načrt ustave. Med njimi so Ristić, Sava Gruić, Velimirović in drugi odlični radikali in liberalci. Radikalci bodo, kakor znano, glasovali za ustavo; toda k temu sklepu jih ni pritiralo edino le navdušenje za načrt ustave, marveč v prvi vrsti obljuba kraljeva, da nobena vojaška pogodba z kako drugo državo ne bo veljavna, ako jej ne bo pritrnila velika skupščina. „N. F. P.“ poroča vrhu tega, da bo kralj radikalce in liberalce prijetno iznenadil tudi še z neko drugo stvarjo — odstavil bo Kristića. No, to je menda samo ob sebi umevno, da se ne more vzdržati Kristić pri današnjih razmerah. — Predvčerajšnjim po noči je umrl svak Ristićev in bivši minister dr. Radivoj Milojković. — Vse vesti o nemirih po deželi so izmišljene.

Predvčerajšnjim smo omenjali na tem mestu neke brzozjavke, da je izdal *bolgarski* princ ukaz, ki podaljšuje sobranjsko zasedanje do dne 31. januarja. Temu oporeka druga, pa verjetnejša brzozjavka istega dne, ki slóve: „Zbornica je danes končala proračunsko razpravo ter potrdila predlogo o železničnih progah. Jutri (včeraj) se bo zaključilo zasedanje.“ Ako je sobranje izgotovilo svoje delo, potem ni treba podaljševati zasedanja, ako ima pa še dela, potem je pa odveč takov ukaz.

Pretneje nemških poluurnadnikov, da bodo objavili pismene pogodbe mej *Rusijo* in Avstrijo, napravile so ravno nasprotne od nameranih učinkov. Ruski listi pozivljajo berlinske kroge, naj le izvrše, kar preté. „Svjet“ piše: Ruska družba komaj čaka, da se objavijo te pogodbe, ako se pri tem tudi pokažejo napake ruske diplomacije. Avstrija in Rusija bode menda izprevideli, da nobeno vmešavanje berlinskega mešetarja v njujine zadeve ne more imeti dobrih posledic. „Graždanin“ pravi: Nemški poluurnadniki naj bodo le previdnejši. Sitnosti hočejo napravljati Rusiji, pri tem pa so trpela zavezništva — Avstrija. Vzrok današnjemu neznosnemu položaju pa leži jedino le v berlinski politiki. „Mosk. Vjed.“ menijo, da hoče Bismarck preplašiti Rusijo, ki pa se ne boji; le objavi naj pogodbo, saj s tem ne bo prvokrat rušil prava.

Francoska zbornica je večino kreditov, katera je odbil senat, zopet postavila v proračun. Zaradi tega je moral proračun še jedenkrat priti pred senat. Slednji je vse dotične premembe potrdil, toda zavrgel je sklep zbornice, s katerim se je izbrisal iz proračuna dostavek o omejitvi javnih stavb. Vsled tega je moral proračun potovati zopet v zbornico, ki je znova zavrgla napominani dostavek. O nadaljnji osodi proračunovi nimamo še poročil.

Italijanski kralj je potrdil ostavko finančnega ministra Maglianija. Na njegovo mesto je imenovan dosedanjí poljedelski minister Grimaldi; Perazzi je postal minister državnega zaklada, poslanec Mialli pa poljedelski minister.

Angleži so zopet pridobili velik kos zemlje v srednji Afriki. Neki ekspediciji iz Kaplanda se je posrečilo, skleniti z glavarjem Moremijev pogodbo, ki se nanaša na 400 štirjaških milj. Ta pokrajina leži okrog Ngami-jezera ter mejí v zapadu na Damaro, ki je pod nemškimi varstvom. Dežela je jako rodovitna in bogata kovin.

Izvirni dopisi.

Iz Planine, 27. dec. (Božični darovi. — Nesreča.) Ljubeznjivi praznik božični obudi vsako leto usmiljenih sre in dobrotljivih rok brez števila, v pomoč siromakom in šolarjem. Presvetla knežja rodbina Windischgrätz, vseh čednosti sijajen vzgled naši okolici, nobeno leto o Božiču ne pozabi tukajšnjih ubožcev in šolske mladine. Pokazala je zopet letos plemenitost svojega srca. Slavno vodstvo knežjih posestev v graščini Haasberg je vsled ukaza presvetlega gospodarja razposlalo na vse fare, koder ima graščina svoja zemljišča, dotične svote, da je gospodje župniki po svoji previdnosti razdelijo med uboge. Odločenih je bilo v ta namen 400 gld. Gotovo lep božičen dar, željno pričakovani od siromakov, brez katerih ni nikjer.

Od zgoraj navedene svote dobi domača fara planinska 100 gld. Razven tega dobivajo tu nekatere zelo potrebne družine še posebej svoje stalne podpore. Presvetla kneginja pa daruje vsako leto 100 goldinarjev, da se revni šolski mladini napravi gorka obleka.

Dan pred Božičem se je ta miloščina delila. To je bilo veselje med ubožci in šolarji.

Ob dveh popoldne se vsi zberó v farovžu, kjer je bila postavljena božična smrečica, vsa v lučicah in vencih. Šolarji zapojó najprej veselo božično pesem. Potem je pristrčno nagovori g. župnik in razloži, kdo jim je poklonil toliko lepil darov, zakaj ravno za Božič in kako naj se hvaležne izkazujejo blagodušnemu dobrotniku. — Obdarovanih je bilo blizu 50 ubožcev z denarjem in ravno toliko šolskih otrok z vsakovrstnim oblačilom. Za nameček je prejel še sleherni veliko, ravno pečeno štruco, katerim so otroci vže od daleč kazali svoje trdne zobke. Vsem je bilo naročeno, moliti na sveti večer za preblagorodnega kneza, da ga premilo detice betlehemske ohrani v zdravju in veselju, da mu pomnoži imetje in mu tukaj in tamkaj obilno povrne, kar dobrega stori njegovim majhnim bratcem in sestricam. Otroci so prejeli vsak svoje darilce veselo se raztekli in hiteli pokazat materam, kaj jim je prineslo za praznik božje dete. Naj bodo te vrstice ob jednem izraz očitne, iskrene zahvale presvetlemu knezu H. Windischgrätzu in gospé kneginji v imenu vseh obdarovanih! Bog plati tisočkrat!

Na sveti večer se nam je pripetila nesreča, — nagla smrt. Najstarejša ženica iz fare, Urša Nemgar iz Laz, 91 let stara, prileze k polunočnici. Po dovršenem cerkvenem opravilu se napoti v bližnjo Dolenjo Planino, iskat prenočišča pri znani družini. Ker je bila slabega vida, noč pa precej temna, zabrede revica v stransko ulico, iz te v odprto dvorišče neke strojarije in se prekupicne v vodnjak, ki je bil — žalibog — odkrit in z nobeno ograjo zavarovan. Še le na sv. Štefana dan so starko našli utopljeno in mrtvo izvlekli.

Žalosten tak prigodek — ravno o praznikih. Tolaži nas upanje, da uboga ženica, ki je svoje dni dosti premolila in pri tej starosti želela na sveti večer vdeležiti se ginljive slavnosti v cerkvi, ni umrla nesrečno, ampak še tisto noč prepevala v družbi angeljskih zborov „čast Bogu na višavah“. — Sicer pa kaže vsako leto opominjati ljudi, naj tisto noč majhne otroke in onemogle starčke doma puščajo, ker se pri vsej pazljivosti lahko primeri kaka nesreča.

Iz Adlešič, 27. decembra. Kakor je „Slovenec“ že poročal, umrl je tu 19. t. m. naš učitelj gospod Matevž Grm. Rodil se je pokojnik l. 1842 v Velikih Laščah. Učiteljeval je 25 let, čez 22 v naši fari. Bil je zajedno organist in imel je tudi pošto z dvakratnim donašanjem na teden iz Črnomlja. Od leta 1866—79 opravljal je tudi službo občinskega tajnika in sicer brezplačno. Bil je natančen v izpolnjanju svojih dolžnosti in zelo priljubljen pri otrocih. Veliko se je trudil, da je dobila naša šola lep šolski vrt, kateremu po velikosti ni enakega v Beli Krajini, pa tudi drugodi menda malo. K večnemu počitku spremilo ga je razven kuničkega gosp. kapelana s Hrvatskega 17 gg. učiteljev in jedna gđc. učiteljica ter obilo naroda.

Živel je zelo skromno, o čemur naj priča to, da je dal pri svoji pičli mesečni plači šolati tri sine, katerih dva sta letos v osmi šoli. N. v m. p.!

Pri nas ljudje ta mesec zelo bolehalo vzlasti vsled prehlajenja za pljučnico. Bilo je do danes že 13 obhajil, a prej vse leto samo 17. Mrličev pa že 8, prej le 20 vse leto.

Z Dunaja, 26. decembra. (Današnji Dunaj.) Zanimati bi utegnili tega in onega, kakošen je današnji Dunaj. Ker so nam popolnoma zanesljivi podatki na razpolago, evo jih, kakor jih je prinesla ravnokar izišla knjiga: „Lehmann's allgemeiner Wohnungsanzeiger“. Vsled tiste ima današnja prestolnica avstro-ogerske države 1982 cest, ulic in trgov in te v področji dunajske policije. Od teh pripada jih 1130 dunajske občini, ostale pa predkrajem, ki so občine zá-se. Po teh javnem prometu odločenih komunikacijah hiti dan za dnevom po svojih opravkih na vse vetrove 1,352.843 prebivalcev, ki v 25.962 hišah in palačah stanujejo. Trgovskih tvrdek pri c. kr. trgovinskem sodišči vknjiženih je 6558. Dunajčan je vže od nekaj strasten prijatelj časnikom, torej pač ni čuda, če mu jih je

705 na razpolago. Tu vam vse bere in po časnikih brska, kar sploh umé čitati, in kavarne so vam dan na dan zdatno bolj napoljene, kakor cerkve. Ob nedeljah in praznikih mora pa človek posebno srečen biti, in kmalu po kosilu v kavarno odriniti, ako hoče kak ugoden prostor in svoj „leibjournal“ v roke dobiti. Tu pritisne namreč poleg možkega spola tudi še krasni ženski na mlečno kavo, na „Cacao“, na čokolato, ali pa tudi na kak osladen liker, in kavarne so vam proti večeru polne starih in mladih gospodov, gospé in gospic, da mu ni mogoče verjeti, kdor ni tega sam doživel. Toda kaj hočete? Dunajska ženska gospóda ima svoje „dobre“ vzroke, da se v nedeljo in praznik v kavarno zateka. S tem umakne se namreč vsem nadležnim takozvanim „kofetarskim vizitam“, ki bi jo domá stale mnogo noveev, ako bi hotela obiskajočim „prijateljicam“ dobro postreči, v kavarni pije, oziroma sreba pa kavo vsaka družina na svoj račun, razgovor je pa vendarle lahko v obče — kadar se kakega pol tu-cata takih „blagih“ duš snide.

Dnevne novice.

(Novi okrajni šolski nadzorniki.) Za prihodnjo šestletno dóbo so imenovani okrajni šolski nadzorniki na Kranjskem gospodje: Za postojinski šolski okraj nadučitelj Janez Thuma; za kočevski veroučitelj na kočevski gimnaziji Ivan Komljanec; za krški nadučitelj v Krškem Fran Gabršek; za kranjski učitelj na drugi mestni šoli v Ljubljani Andrej Žumer; za Ljubljano prof. Fran Levec; za okolico ljubljansko učitelj na vadnici Ivan Tomšič; za litijski šolski okraj učitelj na meščanski šoli v Krškem Josip Bezljaj; za logaški okraj profesor Vilibald Zupančič; za radovljiški župnik na Dobrovi Jakob Aljaš; za novomeški vodja na novomeški gimnaziji Andrej Senekovič; za kamniški nadučitelj v Moravčah Lovro Letnar in za črnomaljski nadučitelj Anton Jeršinovec.

(Premil. knezoškofu) so se poklonili za novo leto duhovniki ljubljanski danes dopoldne ob 10. uri. Mil. prošt na čelu prečast. stolnemu kapitolu je v lepem govoru, ozirajoč se na važnejše dogodke minullega leta, izrekal za prihodnje leto najudanejša voščila v imenu navzočih in tudi v imenu duhovnikov domače škofije. Premilostivi so se s pristrnimi besedami zahvalili za izraz udanosti in za voščila ter so v daljšem nagovoru dajali res zlatih nauk za duhovnikovo delovanje v današnjih časih.

(Iz mestnega zbora ljubljanskega.) K zadnjemu poročilu o seji mestnega zbora dne 28. t. m. moramo še dostaviti, da je na predlog g. župana mestni zastop podelil rodoljubu g. Josipu Gorupu častno meščanstvo. Dalje je mestni zastop prepustil vrtarskemu pomočniku Ziererju naturalno stanovanje. O popravu mestnega kopaljšča v Kolizeji je bila dolga debata, katere so se vdeležili odborniki Benedikt, Ravnihar, Murnik, vitez Bleiweis, Žagar, Valentinčič, Hribar, dr. Staré, Pakič in poročevalec dr. Gregorič. Iz debate smo posneli, da kopaljšče ni na pravem mestu. Zbor je konečno sklenil, da se hiša kolikor treba popravi in po Hribarjevem predlogu napravi 8 lesenih kabin. Zbor je dovolil 4550 gl. za rastlinjak pri Tivolskem gradu, odbil pritožbo Janeza Borštnika v Kurji Vasi, ki je proti načrtu v podstrešji napravil stanovanja, in konečno sklenil, da se kupi poseben saniteten voz za prevažanje kužnih bolnikov in prosi deželni odbor, da povrne mestni občini troške za cepivo.

(Pravniško društvo) je v soboto zvečer zborovalo v hôtelu „pri Slonu“; predsedoval je deželnega sodišča svetovalec g. Vencajz. Zbor je z malimi premembami vsprejel pravila in sklenil, da bode prevzel vredništvo „Slovenskega Pravnika“.

(Pri sv. Petru) v Ljubljani se je včeraj med velikimi slovesnostmi predstavil faranom novi župnik. Govornik v cerkvi mu je bil mil. gosp. protonotarij dr. Andr. Čebašek.

(Ana baronovka Lazarini †.) Truplo umrle baronovke A. Lazarini bilo je včeraj ob 1/2 4. uri v Mariboru slovesno blagoslovljeno in potem po železnici prepeljano v Smlednik, kjer je bilo danes ob 1/2 11. uri položeno v družinsko rakev.

(Božičnice.) V Lichtenthurnovi dekliški sirotišnici vršile so se minole dni prav spodbudne božičnice. Na sveti dan in Štefanji dan imelo je tam božično slavnost dekliško zavetišče gospé krščanske ljubezni pod vodstvom visokorodne grofinje Zofije

Auerspergove. Vrstile so se slovenske in nemške pesmi in deklamacije. Konečno se je predstavljala spevoigra: „Zaželjena nebeška luč“ od dr. Norrenberga. Z božičnico združilo je zavetišče tudi malo cesarsko slavnost z navdušenimi govori, deklamacijami in pesmami. — Sirotišnica sama pa je imela svojo božičnico v petek, 28. t. m., ob 5. uri popoldne s podobnim vsporedom, kakor zavetišče. Preblagi gosp. deželni predsednik baron Winkler z gospo soprogo, več častitih gospodov kanonikov, prav mnogo gospé bilo je navzočih. Take veselice blaže srce starim in mladim. — Dekliško zavetišče s svojimi skromnimi dohodki jako dobro napreduje.

(Ordinacija.) Danes ob 8. uri prejeli so po preml. knezoškofu ljubljanskem subdijakonatu trije kleriki iz reda sv. Frančiška kranjsko-hrvaške provincije, namreč čč. bratje: Edvard Ravstehar, rodom ljubljčan, Leon Žugelj iz Podzemlja in Joahim Svetič iz Št. Lenarta v Slov. Goricah.

(Pisateljskega društva) zabavnemu večeru zadujo soboto je predsedoval g. dr. Gregorič ter bral zelo zanimivo razpravo o boleznih nemškega cesarja Friderika.

(„Lov na naročnike.“) Nedotakljivi „Sl. Narod“ po stari svoji navadi prebaca našemu listu, da hodi na lov na naročnike. Kratak mu bodi odgovor: Medice, cura te ipsum! Ta način morda ugaja tam, kjer se resnica mora skrivati v plašč oportunistva, nam ni treba licemerstva. Ne „čohajte“ se ob načelo, katero bodemo vedno branili, in mirna bode Bosna. — Basta!

(Božična predstava) bode jutri ob 3. uri popoldne v dekliški sirotišnici na Poljanah.

(Iz Št. Vida) pri Zatičini se nam poroča o novi maši č. o. Donata Zupančiča, kapucina. Lepi dan in redka taka slavnost je privabila veliko množico ljudstva. Veselo znamenje je to, da še krepko živi krščanska zavest med Dolenjci. Praznik sv. Štefana ne izgine tako kmalu iz spomina v Št. Vidu.

(Umrli) je v Št. Vidu dne 25. t. m. g. Jožef Klemenčič, stari Obelčan, mož daleč po svetu znan in povsod spoštovan. Ranjki bil je blazega srca, pa krepkega značaja. Narodnjak tudi o Vestneckovem preganjanju in vzgled dobrega kristijana do zadnjega zdihljeja. Naj ostane v spominu vseh prijateljev in znancev.

Raznoterosti.

— Ivan Turgenjev pripoveduje nastopno lepo božično bajko: Dva ali tri dni pred Božičem je priredil Bog v svoji azurni palači slavnost, h kateri so bile povabljene vse kreposti. Bilo jih je mnogo, majhnih in velikih. Majhne kreposti so bile prijaznejše in veselejše od velikih, vse pa so se mej seboj dobro poznale. Tu zapazi ljubi Bog dve lepi dami, ki sta si, po vsem soditi, tuji. Prime vsako za roko, da ju seznaní. „Dobrodienst“, predstavi jedno, — „Hvaležnost“ imenuje drugo. Obe kreposti sta se zelo začudili. Odkar je bil ustvarjen svet, videli sta se tukaj prvi pot v svojem življenju.

— Zaradi enega konja. Cesar Karol V. se je lahko ponašal, da v njegovem kraljestvu nikoli solnce ne zaide. Bil je on sicer pravičen vladar, pa tako različnim narodom le ni mogel ustreči. Spričuje nam to zgodovina mesta Halle. — Leta 1547 povrnil se je cesar po dobljeni bitki z velikim spremstvom v mesto Halle. Pehoto so spravili po hišah, konjiki so morali ostati pod milim nebom zunaj mesta. — Neko jutro pelje nemški prostak na vodo konja svojega častnika. Na potu ga sreča španjski vojak in spozná konja, katerega je on prej snažil svojemu gospodu, ki mu je bil pa neko noč ukraden. Bilo ni takrat nič nenavadnega skrivoma odpeljati konja ter ga prodati drugam. Vojska imela je svoje pravice. Celó častniki so svojim služabnikom molče spregledavali enake tatvine. Španjec odrine nemškega prostaka od konja, prime konja za uzdo ter ga hoče meni nič tebi nič peljati prejšnjemu gospodu. Kaj tacega pa Nemeec ni dovolil. Sprijela sta se in krepko lasala. Hitro pristopijo tovariši, eni pomagajo Španjcu, drugi Nemcu. Obdelavali so se s palicami in meči. Ko se je pa cela tropa Španjcev in Nemecev nabrala, segli so nekateri po puške. Ker je hotel vsak le svojemu rojaku pomagati, bilo je precéj ranjenih, nekateri celó mrtvi. Vpitje nastalo je toliko, da so v mesto slišali, in pehota iz mesta je zahtevala na vsak način, da se tudi vdeleži boja. Cesar Karol V. ukaže mestna vrata zapreti in odpošlje španjskega generala na torišče, naj ustavi bojevanje. Komaj ga Nemci zagledajo, začno razjarjeni vpiti: „Kaj hoče tu španjski pes? Pobijte ga!“ Ko pa general neustrašeno dalje jezdi, zadene svinčenka njegovega konja, da se vspne po konci in generala telebne v jarek. — Boj pa zaradi tega ni pojenjal. Cesar ukaže svojemu sinu Maksimilijanu, naj gré pomirit

bojevalce. Ali tudi njega sprejmó z zbadljivimi opazkami. Ko se on naglo s konjem obrne, udari ga vojak tako po roki, da je moral urno v mesto k zdravniku, da mu je rano obvezal. Zdaj se napoti sam cesar na bojišče. Ali tudi on začetkoma nič ne opravi. Še-le ko Nemeem obljubi, da bode ukazal toliko Španjcev obesiti, kolikor je Nemecev pobitih, počasi odjenjajo. Prešteli so mrtve. Ležalo je 18 Nemecev, a tudi 70 Španjcev niso mogli priklicati več k življenju. Cesar je moral razdražene Nemece prositi, naj ga oprosté dane obljube, ker Španjci so že tako dovolj kaznovani. Kronika pravi, da so se Nemci potem pomirili.

— Perzijska vlada je plačala belgijski družbi, ki je lastnica železnice mej Teheranom in Šah-Azomom, stotisoč frankov odškodnine za vlak, kateri je razburjeni narod sežgal, kakor smo o tem nedavno poročali. V vozovih dotičnega vlaka je zgorelo veliko oseb, posebno ženskih in otrok.

— Dragi psi. V Londonu se je vršila pred nekaterimi dnevi dražba dirkalnih psov, pri kateri so se dosegle cene, ki so po naših razmerah velikanske. Za hrta „miss Glendyne“ se je plačalo 510 šterlingov, našega denarja 6120 gold., za drugega psa „Fullertona“ pa celó 850 šterlingov, 10.200 gl. — Obresti tega zneska preživljajo že leto dni marsikatero družino.

Telegrami.

Dunaj, 31. dec. Nadvojvoda Ludovik Viktor je vsled vnetja prebavil težko, vendar pa ne nevarno zbolel.

Gradec, 31. dec. Predlog deželnega odbora, da se vzame posojilo 12 milijonov pri „Bodencredit-Anstalt“ s kurzom 97, sprejel se je skoro jednoglasno, potem pa se je zasedanje mej živahnimi „hoch“-klici na cesarja zaključilo.

Sofija, 30. dec. Sobranje se je s prestolnim govorom zaključilo. Major Popov pmiščen, istotako vsi politični ubežniki razven vodij.

Rim, 31. dec. „Osservatore Romano“ proglašá mnogokratno trditev kot verjetno, da se bo uvedla ruščina v vseh ruskih katoliških cerkvah.

Novi York, 31. dec. „Herald“: Od duhovnikov razdražena množica je napadla palačo mehjiškega predsednika, vendar pa je bila po trdovratnem boji odbita. Vojaki so vjeli 2000 oseb; 72 duhovnikov so ubili, 200 vjeli, mej njimi škofa.

Novi York, 31. dec. „Herald“ preklicuje sam svojo vest iz Mehjike.

Umrli so:

28. decembra. Emerih Avanzo, zlatar, 34 let, Breg št. 14, jetika. — Leopold Ravnaher, privatni uradnik, 75 let, Koldvorske ulice št. 20, kap.

29. decembra. Jovana Praček, delavčeva hčl, 6 $\frac{1}{2}$ leta, sv. Petra cesta št. 67, jetika.

30. decembra. Terezija Erjavec, mizarjeva hčl, 14 mes., Tržaška cesta št. 26, bronchitis. — Uršula Šuber, gostija, 78 let, Kravja dolina št. 11, gangraena.

Tujci.

29. decembra.

Pri *Maitou*: E. Tomassi iz Trsta. — Z. Zupan, umetnik, iz Celja. — Kuttel z Dunaja. — Kindler, c. kr. stotnik, iz Gradaca. — Bauman, trgovec, z Dunaja. — Ana Zupan iz Ljubljane. — L. Bertagnotti, nadčastnik, iz Gorice. — A. Koslowsky, vodja, iz Friedrichshagna.

Pri *Stona*: A. Glintsch, trgovec, z Dunaja. — A. Weib s Štajerskega.

Katoliška tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

V bolnišnici:

27. decembra. Feliks Gadner, pisar, 56 let, apoplexia cerebri.

29. decembra. Blaž Setnikar, delavec, 40 let, jetika. — Anton Skopin, ključar, 32 let, jetika. — Jurij Lebar, delavec, 41 let, tuberculosis. — Katarina Merbot, šivelja, 47 let, srčna hiba.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		barometra v mm	toplomera po Celziju			
27. u. zjut.	739.1	2.4	sl. zap.	oblačno	0.00	
29. u. pop.	739.0	4.2	"	"		
9. u. zveč.	739.1	3.0	"	"		
30. u. zjut.	739.2	3.0	sl. szap.	oblačno	0.70	
2. u. pop.	738.6	5.6	"	"		
9. u. zveč.	738.5	5.4	sl. zap.	del. jasno		

Srednja temperatura obeh dni 3.2° in 4.7°C., za 6.1° in 7.6° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

31. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 25 kr.
Sreberna " 5% " 100 " " 16%	83 " 10 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 10 "
Papirna renta, davka prosta	97 " 80 "
Akcije avstr.-ogerske banke	881 " — "
Kreditne akcije	310 " 30 "
London	120 " 80 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleonid.	9 " 55 "
Cesarski cekini	5 " 72 "
Nemške marke	59 " 22 $\frac{1}{2}$ "

Prijateljem in znancem želita
srečno novo leto
(1) Ivan in Marija Murnik.

Veselo novo leto
vsem znancem in prijateljem.
(1) Rodbina dr. AMBROŽIČ-eva.

Srečno veselo novo leto
vsem znancem in prijateljem vošči s svojo rodbino
KAROL POLLAK,
kupec.
(1)

P. n.

Zahvaljujé se častitim naročnikom za dolgo vrsto let meni in mojemu pokojnemu soprogu izkazano zaupanje usojam si naznaniti, da sem z današnjim dnem izročila kupnim potom pod tvrdo **KAROL AHČIN** ob Francovem nabrežji št. 13 poslujočo dobro znano

ključavničarsko obrt svojemu izkušenemu poslovodji, gospodu

JOSIPU REBEKU,

katerega vsem častitim naročnikom in slav. občinstvu v izvrševanje vsakovrstnih ključavničarskih naročil najtopleje priporočam.

Spoštovanjem

(3-1) **JERA AHČIN**, vdova ključarja.
V LJUBLJANI, dné 1. januarija 1889.

Z ozirom na predstoječo objavo usojam si podpisani častite naročnike in slavno občinstvo opozoriti, da sem prevzel z dnem **1. januarija 1889** kupnim potom že mnogo let ob **Francovem nabrežji št. 13** pod tvrdo **KAROL AHČIN** poslujočo

ključavničarsko obrt.

Dolgoletna praktična izkušnja kot poslovodja naj bode častitim naročnikom in slavnemu občinstvu porok, da bodem točno, vestno, cenó in trpežno izvršil vsako naročilo, ter si prizadeval pridobiti in ohraniti si naklonjenost slav. občinstva.

Spoštovanjem

JOSIP REBEK, ključavničar.

V LJUBLJANI, dné 1. januarija 1889.

Izvrstno sredstvo

zoper kašelj, hripavost, kakor tudi izborna brnilno sredstvo zoper davico, boleznj v grlu, pljučnih vejah in pljučah so (20-8)

protikataralične kroglice,

koje izdeluje lekarnar **Piccoli v Ljubljani**, Dunajska cesta. Njemu naj se pošljajo tudi zunanja naročila, koja izvršuje proti povzetju izneska. Skatljica 20 kr.

Kroglice iz sladnega ekstrakta, salmiaka, ekstrakta sladkih koreninc, sleznega testa, poprove mete in santonina v skatljicah po 10 kr. Pri večjem nakupu rabat.

Slovenski

Žepni koledar

za leto 1889

izšel je ter se dobiva v jako lični obliki v **Katol. Bukvarni, pri Jos. Kerberji in J. Giontiniju** komad po 20 kr., po pošti 2 kr. več.

Knjižica je posebno primerna kot novoletno darilo za kavarne, kojim se dovoljuje primeren rabat. — Razprodajalcem po ako znižani ceni.

Tudi je dobiti v „Katol. Bukvarni“

„Koledar katol. tiskovnega društva v Ljubljani“ za l. 1889,

namenjen zlasti slovenski duhovščini. Med drugim podaja veroučiteljem zapisnik učencev za več nego 400 otrok.

Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo ta krasnovezani Koledar zastonj; neudom stane 1 gld. 20 kr., po pošti 5 kr. več.

Lesna volna

najboljša in najcenejša nakladna snov.

Porabiti se more tudi za obla-
zinovanje, napolnjevanje
modrocev in slammic.

Priporoča jo kilo od 4 do 10 kr.

(6-3) **Frane Terček,**
Ljubljana, Valvazorjev trg šte. 5.

Najnovejše leposlovno delo.

POBRATIMI.

Roman. Spisal dr. Vošnjak.

Cena za elegantno vezano knjigo
1 gld. 20 kr.

Dobiva se v vseh bukvarnah.

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)
priporoča svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gld. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gld., žimnate modroce po 20 gld., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe
po mogoče nizke cen.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela.
Cenilnik s podobani zastonj in franko.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov
in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so **oljnate barve v ploščevinastih pušicah** (Blehbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Razglas.

Ravnateljstvo

c. kr. priv. vzajemno zavarovalne družbe proti požaru v Gradci

najljudneje naznanja svojim p. n. družbenikom, da se

prične vplačevanje društvenine za leto 1889 s
1. januarjem 1889. l.

ter vzprejema vsak čas ali pri društveni blagajnici v lastni hiši št. 18/20 Sackstrasse v Gradci ali pa pri zastopništvih v Celovci in Ljubljani*) in pri okrajnih komisarijatih.

Nadalje naznanja, da **povrne**, razven z razglasom z dne 5. septembra letos, št. 12480, splošnje dovoljenih odpisov od po tarifu predpisanih društvenih doneskov vsled sklepa občnega zbora z dne 28. maja 1888. leta od gospodarstvenega prebitka, doseženega v upravniskem letu 1887 pri oddelku za zavarovanje poslopj, še

šestnajst odstotkov od čistega društvenega doneska

onim p. n. deležnikom, kateri so bili vže prvih devet mesecev leta 1887 pri družbi za poslopja zavarovani, a so poslej brez prestanka zavarovani ostali, oziroma tudi 1889. l. zavarovani ostanejo.

Gradec, meseca decembra 1888. l.

Ravnateljstvo

c. kr. priv. vzajemno zavarovalne družbe proti požaru
v Gradci.

*) Pisarna zastopništva v Ljubljani je v društveni hiši na Marije Terezije cesti št. 2 prtilično tik vože.

(Ponatisi se ne plačujejo.)

(1)

Drkalice v veliki izbiri,
ognja in tatvine varne

blagajnice in tudi
kasete

z slo. vite tovarne (7-3)

C. Pöfzer & Comp.,

kuhinjsko opravo, in ravnotežne
tehtnice, peze, kakor sploh

železnino

ponuja najceneje

FRANC TERČEK,

Ljubljana, Valvazorjev trg šte. 5.

Zahvala in priporočilo.

Zahvaljujé se najtopleje za dosedanjo naklonjenost priporoča se udano podpisani povodom nastopa novega leta p. n. častitemu občinstvu najljudneje tudi v prihodnje za-
trjujoč, da bode v svoji

novoopravljeni brivnici

na Šentpeterski cesti št. 2

skrbel za najboljšo postrežbo.

Svojim čast. naročnikom voščim veselo novo leto.

JOSIP BUKOVNIK.

(1) Brivec in vlasuljar.

Prečastitej duhovščini in cerkvenim pred-
stojništvom vošči

srečno in veselo

ново leto

LEOPOLD TRATNIK,

(1) pasarski mojster,

Sv. Petra cesta šte. 27.

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!

(glej podobo), na bolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapecirano pohištveno orodje, preoblečene z modernim in močnim blagom in popol-

no pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Uzorec blaga resnim kupcem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federnadrazten) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

Ceniki s podobami zastoj in franko na zahtevanje.

Lekarnarja Rih. Brandta

švicarske kroglice

rabijo in priporočajo že 10 let profesorji, prakt. zdravniki in občinstvo kot ceno, prijetno, izvrstno in neškodljivo DOMAČE in ZDRAVILNO SREDSTVO, koje so preiskali:

prof. dr. R. Virchow, Berlin.
pl. Giell, Monakovo, Reclam, Lipsko (†).
pl. Nusbaum, Monakovo, Hertz, Amsterdam.
pl. Koczynski, Krakovo, Brandt, Kološ,

prof. dr. pl. Frerichs, Berlin (†).
pl. Scanzoni, Vireburg, C. Witt, Kodanj, Zdekauer, Petrograd, Soederstadt, Kasan, Lambi, Varšava, Forster, Birmingham,

pri nepravilnostih spodnjetelesnih udov, pri boleznih jeter, zlati žil, perpicel, telesnem zaprtju in njega posledicah, kakor: bolečinah v glavi, vrtoglavici, tesnobi, težki sapi, pomanjkanji teka itd. Lekarnarja Rih. Brandta švicarske kroglice radi jemlje zaradi polahkega učinka ženske; na vsak način jim je dati prednost pred prehudo vplivajočimi solmi, grenicami, kapljicami, miksturami itd.

V varstvo kupavajočega občinstva opozorujemo še enkrat na to, da se nahajajo v prometu švicarske kroglice v mamljivo sličnih zavrtkih. Pri kupovanju prepričati se je treba s tem, da se odvrže navodilo k rabi s rudečem polji in etiketa zgorajšnja podoba, bel križ v rudečem polju in podpis Rih. Brandt. Tudi še posebno naglašamo, da se prodajajo lekarnarja Rih. Brandta švicarske kroglice, ki se dobivajo v lekarnah, le v škatljicah za 1 marko (ne pa v manjših škatljicah). — Na vsaki škatljici so navedene snovi, iz kojih obstoje kroglice.

J. Pserhofer-jeva

lekarna na Dunaji, Singerstrasse 15,
„Zum goldenen Reichsapfel“.

Kri čistilne kroglice, poprej „Univerzalne kroglice“ imenovane, zaslužijo po- katerej bi ne bile že na tisočkrat te kroglice pokazale svojega čudovitega učinka. V najtrdovratnejših slučajih, ko so se zaman rabila druga zdravila, so te kroglice mnogobrojokrat popolnoma ozdravile. 1 škatljica s 15 kroglicami velja 21 kr., 1 zvitke s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Če se poprej pošlje denar, stane s poštnino prosto pošiljati vred: 1 zvitke kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zvitka 2 gld. 30 kr., 3 zvitki 3 gld. 35 kr., 4 zvitki 4 gld. 40 kr., 5 zvitkov 5 gld. 20., 10 zvitkov 9 gld. 20 kr. — (Manj nego jeden zvitke se ne pošlje.)

Pristne kroglice so le one, katerih nakaznica ima imenski podpis J. Pserhofer-jev in katere imajo na pokrovu vsake škatljice isti imenski podpis z rudečo barvo.

Nebrojno pisem je došlo, v katerih se zahvaljujejo konsumenti teh kroglic za svoje ozdravljenje po najrazličnejših in težkih boleznih. Kdor jih je le jedenkrat poskusil, priporoča jih dalje.

Tu navedemo le nekaj zahvalnih pisem:

Schlierbach, 17. febr. 1888.

Vaše blagorodje! Udano podpisani prosim, da mi zopet pošljete štiri zvitke vaših koristnih in izvrstnih kri čistilnih kroglic.

Spokotovanjem

Ig. Neureiter, praktični zdravnik.

Hraše pri Smledniku, 12. sept. 1887.

Blagorodni gospod! Božja volja je bila, da so mi prišle Vaše kroglice v roke, in sedaj Vam pišem, kak vseh da so imela: Prehladila sem se bila v otročej postelji, tako, da nisem mogla opravljati več dela svojega, in bila bi gotovo že mrtva, da me niso rešile Vaše čudovite kroglice. Bog blagoslovi Vas tisočkrat. Zaupam, da me bodo kroglice Vaše popolnem ozdravile, kakor so drugim k zdravju pomagale. Terezija Knific.

Dunajsko Novo Mesto, 9. dec. 1887.

Vaše visokoblagorodje! Najtoplejšo zahvalo izrekam v imenu 60letne tete svoje. Trpela je za kroničnim katarom v želodci in vodenico. Življenje bilo jej je muka in mislila je, da je že izgubljena. Slučajno je dobila škatljico vaših izvrstnih kri čistilnih kroglic, in je ozdravela, ko jih je dlje časa rabila.

Spokotovanjem

Jozefa Weinzetti.

Ozebljinski balzam J. Pserhofer-Ja, že več let priznan kot najboljšo zdravilo proti ozebljini vsake vrste, kakor tudi proti zastaranim ranam. 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljati 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr.

Amer. mazilo proti protinu, najboljšo sredstvo pri vseh protinskih in revmatičnih boleznih, trganji po udih, išiji, trganji po ušesih itd. 1 gld. 20 kr.

Prašek proti potenju nog. Cena škatljici 50 kr., s frankovano pošiljati 75 kr.

Balzam za gušo, najboljšo sredstvo proti napanjanju vratu. Jeden flacon 40 kr., s frankovano pošiljati 65 kr.

Zdravilna esenca (Praške kapljice) proti sprijenemu želo- ledu, slabemu prebavljanju, vsakovrstnim trebušnim boleznim, najboljšo domače sredstvo. Steklenica 22 kr.

Razven tu navedenih preparatov so v zalogi vse v avstrijskih listih objavljene domače in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih morda ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in ceno preskrbje.

Pošiljate po pošti se najhitreje izvrše proti predpošiljavi zneska, večje naročbe tudi proti poštnemu povzetju.

Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaznici), poštnina mnogo manj stane, kot pri pošiljavi s povzetjem.

Največ zgoraj imenovanih specialitet se tudi dobiva v Ljubljani pri gg. lekarjih G. Piccoli in J. Swoboda.

Mitterinzersdorf pri Kirehdorfu na Zgor. Avstr., 10. januarja 1886.

Vaše blagorodje! Blagovolite mi poslati po pošti zvitke Vaših izvrstnih kri čistilnih kroglic. Ne morem, da ne bi Vam izrazila popolnega priznanja gledé vrednosti teh kroglic, in priporočala jih bodem, kjer bude priložnost, najtopleje vsem bolehačim. Pooblašcam Vas, da smete to mojo zahvalo porabiti, kakor hočete.

Spokotovanjem

Terezija Kastner.

Gottshard pri Kohlbahu v avstr. Sileziji, 8. oktobra 1886.

Vaše blagorodje! Prosim Vas prijazno, pošljite mi 6 škatlic svojih univerzalnih kri čistilnih kroglic. Vašim čudovitim kroglicam se mi je zahvaliti, da sem rešena želočevne moje bolezni, ki me je mučila 10 let. Jaz nikdar nočem biti brez teh kroglic in izraam Vašemu blagorodju svojo najtoplejšo zahvalo.

Spokotovanjem

Anna Zwiekl.

Rohrbach, 28. februarija 1886.

Vaše blagorodje! V meseci novembru m. l. naročil sem pri Vas zvitke teh pil. Jaz in žena moja opazila sva najboljši vseh; oba naju je glava bolela ter sva bolela za zaprtjem, tako, da sva že skoro obupala, četudi sva le 46 let stara. In glejte, pile Vaše napravile so čudež in oprostile naju boleznim.

Spokotovanjem

Anton List.

Angleški čudoviti balzam, 1 steklenica 12 kr., 12 steklenic 1 gld. 20 kr.

Fijakarski prašek, proti kataru, hripavosti, kašlju itd. 1 škatljica 35 kr., s frankovano pošiljati 65 kr.

Tonnochinin - pomada J. Pserhofer-Ja, najboljšo sredstvo, da lasje hitreje rastejo. 1 lonček 2 gl.

Univerzalni oblič prof. Stendel-a, ki se je že večkrat pokazal za dobro zdravilo. Če se kdo udari ali vboje, pri ulesih na nogah in trdovratnih bezgavkah, bolečih krvavih žuljih, črvu v prstu, pri ranjenih in vnetih prsih, protinskih tokih in jedraih boleznih. 1 lonček velja 50 kr., s frankov. pošiljati 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullrich-a. Izvrstno domače sredstvo proti nasledkom težkega prebavljanja, kot: glavobolu, omotici, krču v želodci, zgagi, zlatej žili, zaprtju itd. 1 paket velja 1 gld.

Očesna esenca Romershausen-a. 1 steklenica 2 gld. 50 kr., pol steklenice 1 gld. 50 kr.

Visokočastiti duhovščini

in vsem cerkvenim predstojništvom voščim podpisana prav veselo in srečno

= novo leto =

ter priporočam svojo bogato zalogo mnogovrstnega blaga za vsa-koršno

cerkveno obleko

kakor tudi izgotovljene mašne plašče, pluvijale in dalmatike, bandera, baldahine in banderčke pred sv. Rešnjim Telesom.

Blago za cerkveno perilo, pa tudi izgotovljeno cerkveno perilo kakor: albe, korske srajčice, korporale in raznovrstne rutice so čast. naročnikom obilno na razpolago.

Naročila na vzenje izvršujem točno ter preskrbim zameno, popravo in prenovljenje starega cerkvenega orodja.

V zalogi imam tudi svetilnice, križe, svečnike, monštrance itd.

Vsa naročila izvršim poštno, točno in po najnižji cen.

Ana Hofbauer

v Ljubljani.

Podobar, pozlatar.

MATIJA OZBIČ

Umetni marmorirar.

V KAMNIKU

priporoča se prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v izdelovanje

podob iz lesa, marmor-cementa in peščenca.

Altarje, lece, krstne kamne in obhajilne mize izdelujem podobno pravemu marmelju iz najfinejšega angleškega marmor-cementa.

Prenovljenje lesenih podob, lesenih altarjev, lec itd. izvršim na željo marmorirano ali pa najbogateje polhromovano. — Vsa cerkvena dela, spadajoča v mojo stroko, kot: pozlatenje, prenovljenje itd. oskrbim po najnižji ceni in jamčim za trajnost meni izročeni naročil.

Za častna naročila prosim najvdaneje

Matija Ozbič

v Kamniku.

(10-6)

Pobotnice za izžrebane srečke kranjskih zemljiščno-odveznih obligacij

dobiti so v Katoliški Bukvarni v Ljubljani komad po jeden krajear.